

Ratkaisuehdotuksia hallitusohjelmaan

Kustos Ry
Julkishallinnon palvelukumppanit

Hallitusohjelman kirjaukset

- Vaikka inhouse-yhtiöt ovat parhaimmillaan joustava ja tehokas osa julkishallintoa, kehitys **saattaa muodostua ongelmaksi silloin, kun julkisen sektorin toimija toimii markkinoilla** kilpaillen yrittäjäriskillä toimivien yritysten kanssa.
- Hankintayksiköiden toteuttamien **yhteishankintojen nykyistä laajempi käyttö** on puolestaan kilpailun lisäämisen ohella perusteltu keino parantaa julkisten hankintojen tehokkuutta.
- Hallitus parantaa julkisen sektorin tehokkuutta sekä vahvistaa alueellista elinvoimaa ja yrittämisen edellytyksiä rajaamalla julkisen sektorin mahdollisuuksia tuottaa inhouse-yksiköissä sellaisia tukipalveluita, joissa on olemassa **toimiva markkina**, kuten siivous-, taloushallinto-, ruoka- ja ICT-palveluissa.
- Sidosyksikön omistukselle asetetaan yleisen edun huomioon ottava **vähimmäis-omistusprosentti (10 %)**. Lainsäädäntö kirjoitetaan tavalla, joka mahdollistaa jatkossakin kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävien järjestämisen yhtiömuodossa silloin, kun se ei vääristä kilpailua, sekä tavalla, joka **turvaa huoltovarmuuden, potilasturvallisuuden, kielelliset oikeudet tai muun vastaavan painavan julkisen intressin**.
- Tiukennetaan lainsäädäntöä siten, että sidosyksikköhankintoja voidaan tehdä vain silloin, kun ne ovat **kokonaistaloudellisesti edullisempia** kuin markkinoilla toimivat vaihtoehdot tai kun tähän on muu erityisen painava julkinen intressi.

10% minimiomistusvaade aiheuttaa miljardiluokan muutoskustannukset ja nostaa pysyvästi kustannustasoa

Inhouse-toimijoiden liikevaihto pienentyisi vain 5-15%, kun nykyiset toimijat jäisivät todennäköisesti muutaman isoimman pääomistajan omistamaksi yhtiöksi ja joutuisivat luopumaan pienistä omistajistaan. Myös omaksi toiminnaksi ottaminen lisääntyy, markkina ei juurikaan muutu mutta kustannukset kasvavat.

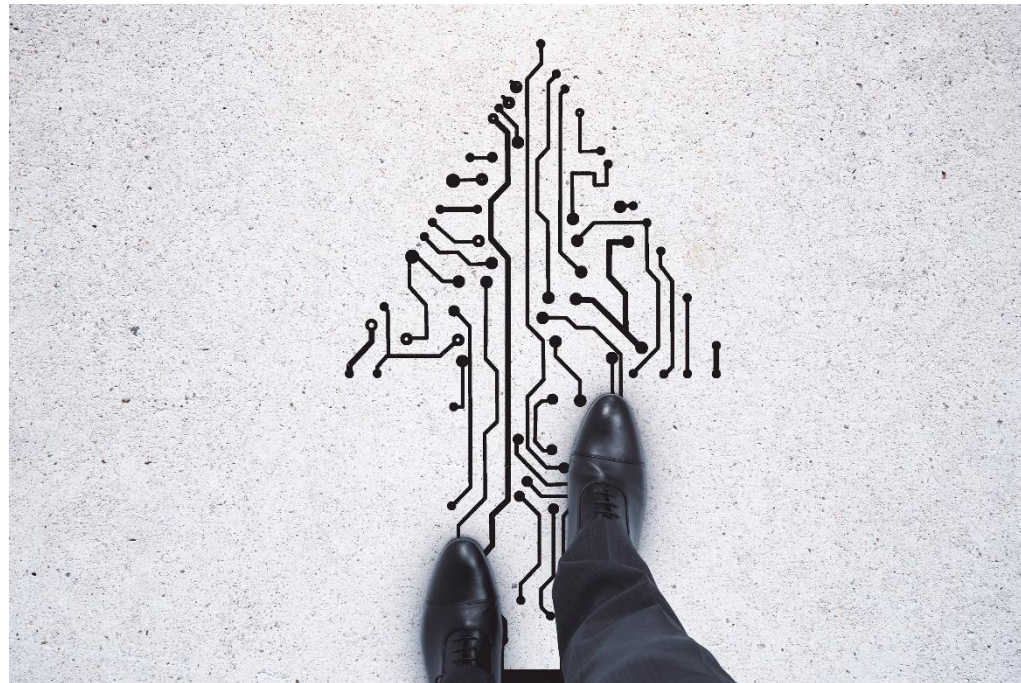
Ratkaisuehdotukset 10% minimiomistusvaateen sijaan

Miten inhouse-toimijoiden ja markkinatoimijoiden
välistä yhteistyötä voitaisiin edistää?

1. Varmistetaan määräsvallan ja omistajaohjauksen toteutuminen inhouse-yhtiöissä

- Hankintalain edellytyksenä on, että Inhouse-yhtiötä tulee ohjata kuin omaa toimintaa
- Keinot määräsvallan vahvistamiseksi inhouse-yhtiöiden ohjauksessa
 1. Inhouse -yhtiöiden hallituksessa oltava riittävä edustus kattamaan yhtiön erilaiset omistajat
 2. Yksi hallituspaikka voi edustaa enintään kymmentä (10 kpl) omistajaa

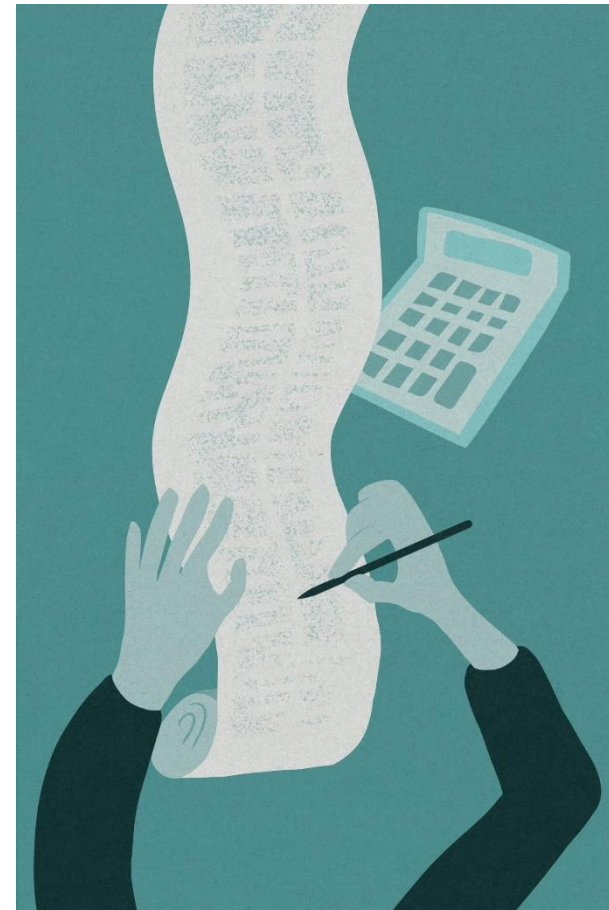
2. Nostetaan hankintalain kynnysarvoa EU säädösten mahdollistamaan tasoon 60 000 € → 221 000 €

- PK -yritykset eivät osallistu raskaisiin kilpailutuksiin, koska se on monimutkaista, vaatii resursseja sekä soveltuvat referenssit
- Kevyemmällä kilpailutusmallilla PK -yritykset pääsevät helpommin markkinaan
 1. Edistää pk-sektorin yhteistyötä kaikkien hankintayksiköiden kanssa
 2. Auttaa uusien innovaatioiden syntymistä julkisen sektorin rajapinnassa ja mahdollistaa pk-yrityksille tärkeitä referenssejä tukemaan kasvua
 3. Vähentää julkisten hankintojen aiheuttamia kustannuksia
 4. Tukee aluetaloutta ja paikallista yritystoimintaa
 5. Varmistaa verotulojen säilymisen Suomessa

3. Lisätään avoimuutta inhouse-yhtiöiden hankinnoista avaamalla ostolaskudata

- Osa inhouse-toimijoista julkaisee jo avoimesti tietoja taloudesta, ostoista ja päätöksenteosta
- Keinot
 1. Hankintapäätösten julkaisun velvoite myös hankinnoille, jotka asettuisivat uudessa tilanteessa 60 k€ ja EU kynnysarvon väliin
 2. Hankintapäätökset avoimeksi ja saatavaksi kaikille, ei pelkästään hankintaan osallistuneille osapuolille
 3. Kansallisesti keskitetty tietovaranto osto- ja hankintatiedoille – hyödynnettäisiin jo nykyisiä alustoja kehittäen (esim. Hilma)

4. Markkinavuoropuhelut suositellaan otettavaksi osaksi kilpailutusprosessia

- Ennen kilpailutuksen aloittamista toteutettava markkinavuoropuhelu on mahdollisuus selvittää markkinoilta löytyvät ratkaisut ja niiden soveltuvuus
- Ei kuitenkaan pakkototeutuksena tilanteessa, jossa markkinatarjonta jo tiedetään

5. Inhouse-toimijat ovat välttämättömiä kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyölle

- Inhouse-yhtiö on ainoa laillinen tapa, jolla kunnat ja hyvinvointialueet voivat tehdä yhteistyötä sekä hyödyntää yhteisiä resursseja.
- Nykyinen hankintalaki toimii ja asettaa jo rajat
- Keinot
 - Aktiivinen puuttuminen nykyisen hankintalain virheelliseen täytäntöönpanoon (KKV, MAO)

Kiitos!

Päivi Pitkänen, Kustos ry toiminnanjohtaja

paivi.pitkanen@kustos.fi

040-5748106

Salli Kortelainen, Kustos ry hallituksen puheenjohtaja

salli.kortelainen@meita.fi

040-6720774

Kustos Ry
Julkishallinnon palvelukumppanit